

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2018)0377

Masovna arbitrarna pritvaranja Ujgura i Kazaha u Autonomnoj ujgarskoj regiji Xinjian

Rezolucija Europskog parlamenta od 4. listopada 2018. o masovnom proizvoljnom pritvaranju Ujgura i Kazaha u Ujgarskoj autonomnoj regiji Xinjiangu (2018/2863(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju u Kini, uključujući Rezoluciju od 26. studenog 2009. o Kini: prava manjina i primjena smrtne kazne¹, od 10. ožujka 2011. o situaciji i kulturnoj baštini u Kašgaru (Ujgarska autonomna regija Xinjiang)², od 6. srpnja 2017. o slučajevima dobitnika Nobelove nagrade Liu Xiaoboa i Lee Ming-chea³, od 15. prosinca 2016. o slučajevima tibetanske budističke akademije Larung Gar i Ilhama Tohtija⁴ te od 12. rujna 2018. o stanju odnosa između EU-a i Kine⁵,
- uzimajući u obzir članak 36. Ustava Narodne Republike Kine, kojim se svim građanima jamči pravo na slobodu vjeroispovijedi, te njegov članak 4. kojim se potvrđuju prava manjinskih narodnosti,
- uzimajući u obzir strateško partnerstvo EU-a i Kine pokrenuto 2003. godine i zajedničku komunikaciju Europske komisije i ESVD-a Parlamentu i Vijeću od 22. lipnja 2016. pod naslovom „Elementi nove strategije EU-a za Kinu”, (JOIN(2016)0030),
- uzimajući u obzir 36. krug dijaloga EU-a i Kine o ljudskim pravima, održan u Pekingu 9 i 10. srpnja 2018.,
- uzimajući u obzir primjedbe iz govora Michelle Bachelet, visoke povjerenice UN-a za ljudska prava, na 39. sjednici Vijeća UN-a za ljudska prava 10. rujna 2018., kojima je izrazila duboku zabrinutost zbog „kampova za preodgoj” i zatražila od kineske vlade da odobri prisutnost neovisnih istražitelja,
- uzimajući u obzir nedavno pismo o općenitim tvrdnjama (engl. *allegation letter*), koje je u svibnju 2018. kineskoj vladi poslala Radna skupina UN-a za prisilne ili nedobrovoljne

¹ SL C 285E, 21.10.2010., str. 80.

² SL C 199E, 7.7.2012., str. 185.

³ SL C 334, 19.9.2018., str. 137.

⁴ SL C 238, 6.7.2018., str. 108.

⁵ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0343.

nestanke i u kojem izražava zabrinutost zbog stalnog pogoršavanja situacije i povećanja broja Ujgura koji su proizvoljno pritvoreni;

- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966. godine,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948. godine,
 - uzimajući u obzir članak 135. stavak 5. i članak 123. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da bi promicanje i zaštita općih ljudskih prava, demokracije i vladavine prava trebali i dalje biti u središtu dugotrajnog odnosa EU-a i Kine, u skladu s obvezom EU-a da štiti te vrijednosti u svojem vanjskom djelovanju te u skladu s izraženim interesom Kine da se tih vrijednosti pridržava u vlastitom razvoju i međunarodnoj suradnji;
- B. budući da se stanje ljudskih prava u Kini dodatno pogoršalo otkad je vlast preuzeo predsjednik Xi Jinping, a da vlada povećava svoje neprijateljstvo prema mirnom neslaganju, slobodi izražavanja i vjeroispovijedi te vladavini prava;
- C. budući da se situacija u Xinjiangu, gdje živi oko 11 milijuna Ujgura i etničkih Kazaha, posljednjih godina drastično pogoršala jer je potpuna kontrola Xinjiang-a dobila status glavnog prioriteta, dok dodatne izazove predstavljaju redoviti teroristički napadi u Xinjiangu ili navodno povezani s Xinjiangom koje provode Ujguri;
- D. budući da Odbor Ujedinjenih naroda za iskorjenjivanje rasne diskriminacije navodi procjene da su u Ujgarskoj autonomnoj regiji Xinjiangu pritvoreni „deseci tisuća do više od milijun Ujgura” bez optužnice ili судења, pod izlikom borbe protiv terorizma i vjerskog ekstremizma; budući da bi to predstavljalo najveće masovno pritvaranje pripadnika neke etničke manjine u današnjem svijetu;
- E. budući da izvršno povjerenstvo američkog Kongresa za Kinu također navodi da postoje pouzdane informacije da su Ujguri, Kazahsi i druge uglavnom muslimanske etničke manjine u Ujgarskoj autonomnoj regiji Xinjiangu žrtve proizvoljnog pritvaranja, mučenja, nečuvenih ograničenja vjerskih praksi i kulture te da su podvrgnuti sustavu digitalnog nadzora koji je toliko sveprisutan da nadzire svaki aspekt svakodnevnog života s pomoću kamera koje prepoznaju lica, skeniranjem mobilnih telefona, prikupljanjem DNK-a te raširenom i nametljivom policijskom prisutnošću;
- F. budući da se pritvorenici navodno drže u lošim uvjetima, da su podvrgnuti političkoj indoktrinaciji, uključujući obvezne tečajeve o domoljublju, te da su prisiljeni odreći se svojeg etničkog i vjerskog identiteta; budući da su nedavno zabilježeni smrtni slučajevi u pritvoru, uključujući samoubojstva;
- G. budući da su tisuće djece navodno odvojene od svojih roditelja, koji su proizvoljno pritvoreni u zatvorskim kampovima, te da ih se drži u prenapučenim sirotištima, čak i ako je samo jedan od roditelja pritvoren u kampu;
- H. budući da je kinesko izaslanstvo na UN-ovu saslušanju 13. kolovoza 2018. u Ženevi poreklo optužbe UN-ovih stručnjaka da su etnički ujgarski muslimani pritvoreni u kampovima za „preodgoj” u zapadnoj regiji Xinjiangu; budući da postoje opsežni dokazi o izgradnji i nadogradnji tih kampova;

- I. budući da je na neke strane novinare izvršen pritisak da ne izvještavaju o osjetljivim pitanjima kao što su ljudska prava Ujgura i korištenje zatvorskih kampova, u nekim slučajevima, među ostalim, odbijanjem produženja akreditacije;
 - J. budući da se nigdje u svijetu stanovništvo ne motri tako strogo kao u Ujgurskoj autonomnoj regiji Xinjiangu; budući da je provincijska vlada unovačila desetke tisuća dodatnog sigurnosnog osoblja;
 - K. budući da se podaci prikupljaju preko „integrirane platforme za zajedničke operacije”, koja također pohranjuje dodatne podatke o stanovništvu, kao što su potrošačke navike, bankovne aktivnosti, zdravstveno stanje i DNK profil svakog pojedinog stanovnika Ujgarske autonomne regije Xinjiang; budući da muslimani u toj regiji moraju imati aplikaciju sa špijunskim softverom na svojim mobilnim telefonima, a ako je ne instaliraju, to predstavlja prekršaj;
 - L. budući da svjedočanstva iz prve ruke i vjerodostojna akademska istraživanja pokazuju da se namjerno cilja na Ujgure koji su povezani s ljudima u inozemstvu i na one koji su vjernici;
 - M. budući da se na Ujgure koji se nalaze u inozemstvu vrši pritisak da se vrate u Kinu, često uz potporu država domaćina; budući da kineska veleposlanstva u inozemstvu odbijaju produljiti putovnice mnogim Ujgurima, što dovodi do nesigurnosti u pogledu posla i studija;
 - N. budući da je kineska vlada rutinski odbila zahtjeve Radne skupine UN-a za prisilne ili nedobrovoljne nestanke, visokog povjerenika UN-a za ljudska prava i drugih predstavnika UN-a za posebne postupke da pošalju neovisne istražitelje u Xinjiang;
 - O. budući da je ujgurski profesor ekonomije Ilham Tohti 23. rujna 2014. osuđen na doživotni zatvor zbog optužbe za navodni separatizam, a nakon što je već pritvoren u siječnju iste godine; budući da sedam njegovih bivših studenata također pritvoreno i osuđeno na zatvorske kazne u trajanju od tri do osam godina zbog navodne suradnje s njim; budući da je Ilham Tohti uvijek bio protivnik separatizma i nasilja te da teži pomirenju na temelju poštovanja ujgurske kulture;
- 1. duboko je zabrinut zbog sve represivnijeg režima prema različitim manjinama, posebno onog s kojim se suočavaju Ujguri i Kazahsi, uz dodatna ograničenja njihove ustavne garancije prava na slobodu kulturnog izričaja i vjerskog uvjerenja, slobode govora i mira, mirnog okupljanja i udruživanja; traži da vlasti poštuju te temeljne slobode;
 - 2. poziva kineske vlasti da odmah i bezuvjetno prestanu s masovnim proizvoljnim pritvaranjem pripadnika ujgurskih i kazaških manjina, da zatvore sve logore i centre za zadržavanje te da bez odgode i bezuvjetno oslobole pritvorene osobe; duboko je zabrinut zbog brojnih navoda o lošim uvjetima, mučenju i smrti u logorima; podsjeća kineske vlasti da logori za preodgoj nemaju pravnu osnovu;
 - 3. uvelike je zabrinut zbog vijesti o smrti, u zatvoreničkim logorima, Muhammada Salih Hajima, Abdulneheda Mehsuma, Ayhana Memeta i drugih, redom starijih Ujgura, akademskih građana i vođa zajednice;
 - 4. izražava svoju duboku zabrinutost zbog činjenice da država provodi mjere kako bi zajamčila „sveobuhvatan nadzor” regije s pomoću postavljanja kineskog sustava

elektroničkog nadzora „Skynet” u većim gradskim područjima, postavljanja uređaja za praćenje GPS-om u sva motorna vozila, korištenja skenera za prepoznavanje lica na kontrolnim točkama te na željezničkim i benzinskim postajama te akcijom prikupljanja krvi koju je provodila policija u Xinjiangu radi dalnjeg širenja kineske baze podataka DNK-a;

5. naglašava da su nadzor vlade i obvezno prikupljanje podataka građana prije svega usmjereni na Ujgure, Kazahse i druge etničke manjine, čime se krši međunarodno pravo kojim se zabranjuje diskriminacija;
6. apelira na kinesku vladu da obiteljima dostavi potpune podatke o osobama koje su prisilno nestale u Xianjingu, uključujući njihova imena, mjesto gdje se nalaze i trenutačni status;
7. duboko je zabrinut zbog kineskog Zakona o suzbijanju terorizma iz 2015. i Uredbe o suzbijanju ekstremizma koji imaju preširoke definicije o tome što predstavlja teroristički čin; stoga poziva Kinu da odredi jasnu razliku između mirnog protesta i nasilnog ekstremizma;
8. ponavlja svoj poziv kineskoj vlasti da odmah i bezuvjetno pusti na slobodu ujgurskog učenjaka Ilhama Tohtija i sve druge koji su zadržani isključivo zbog miroljubivog korištenja svojom slobodom izražavanja i, u očekivanju tih puštanja, poziva Kinu da im osigura redovit i neograničen pristup njihovim obiteljima te odvjetnicima po njihovu izboru; nadalje poziva na oslobođanje Elija Mamuta, Hailaitea Niyazija, Memetjana Abdulla, Abduhelila Zununa i Abdukerima Abduwelija kao što je EU zatražio tijekom 36. kruga dijaloga EU-a i Kine o ljudskim pravima održanog u Pekingu 9. i 10. srpnja 2018.;
9. snažno potiče potpredsjednicu Komisije/Visoku predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, ESVD i države članice na intenzivno praćenje događaja u pogledu ljudskih prava u Xinjiangu, uključujući pojačanu represiju vlade nad Ujgurima, Kazahsim i drugim etničkim manjinama, te da pošalju snažnu poruku najvišoj razini kineske vlade kako bi se prekinula groteskna kršenja ljudskih prava;
10. poziva kineske vlasti da novinarima i međunarodnim promatračima omoguće slobodan i neometan pristup Xinjiangu;
11. podsjeća da je važno da EU i države članice pokrenu pitanje kršenja ljudskih prava u Xinjiangu s kineskim nadležnim tijelima, uključujući na razini vodstva, u skladu s obvezom EU-a da u okviru svojeg pristupa uspostavi čvrst, jasan i jedinstven stav u pristupu toj zemlji, uključujući godišnji dijalog o ljudskim pravima i predstojeći euroazijski sastanak na vrhu;
12. izražava duboku zabrinutost s obzirom na izyješća o uznemirivanju Ujgura u inozemstvu od strane kineskih vlasti kako bi ih se primoralo da djeluju kao doušnici protiv drugih Ujgura, da se vrate u Xinjiang ili ne govore o situaciji ondje, ponekad tako što zadržavaju članove njihovih obitelji;
13. pozdravlja odluku Njemačke i Švedske da obustavi vraćanje svih etničkih Ujgura, Kazahsa i drugih turkijskih muslimana u Kinu s obzirom na rizik od proizvoljnog zadržavanja, mučenja ili drugog zlostavljanja s kojim bi bili suočeni u toj državi te

poziva sve ostale države članice da postupe jednako i da ubrzaju procesuiranje zahtjeva za azil turkijskih muslimana koji su u opasnosti od prisilnog vraćanja u Kinu; nadalje poziva države članice EU-a da se pozovu na domaće pravo, kako je primjерено, za istraživanje zastrašivanja turkijsko-muslimanskih zajednica dijaspore u Europi od strane kineske vlade;

14. podsjeća Kinu na njezine obveze u pogledu ljudskih prava slijedom potpisivanja širokog raspona međunarodnih ugovora o ljudskim pravima te da se stoga očekuje da će poštovati te obveze;
15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te vradi i parlamentu Narodne Republike Kine.